

**Громадська організація
«Південна фундація педагогіки»**

**ЗБІРНИК НАУКОВИХ РОБІТ
учасників міжнародної
науково-практичної конференції**

**«ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНИХ
ТА ПСИХОЛОГІЧНИХ НАУК У ХХІ СТОЛІТТІ»**

15-16 березня 2019 р.

ЧАСТИНА II

**Одеса
2019**

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 6. ЗАГАЛЬНА ПЕДАГОГІКА

Бадюл Л. М. ПРОФІЛЬНІ ДІЛОВІ ІГРИ ЯК ФАКТОР ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАСВОЄННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	6
Вдовиченко Р. П. ПРОБЛЕМИ НАСТУПНОСТІ ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ	9
Верітова О. С. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ВИЩОЇ ШКОЛИ	13
Волкова Я. В. ПІДТРИМКА БАТЬКІВ У ФІНЛЯНДІЇ	17
Гончарук В. В. ЕКОЛОГІЧНЕ ВИХОВАННЯ – СТРАТЕГІЧНИЙ НАПРЯМ ПЕДАГОГІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ З УЧНЯМИ В СУЧАСНІЙ ШКОЛІ.....	19
Єфіменко В. М. ЗНАЧЕННЯ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В ФОРМУВАННІ МАЙБУТНЬОЇ ОСОБИСТОСТІ	23
Заворотна Л. К. ДЕЯКІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ СУЧАСНОЇ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	27
Капінус О. С. ЦІЛІ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ СУБ'ЄКТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ОФІЦЕРА	32
Ланько Д. О. ДОШКІЛЬНА ОСВІТА НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА.....	34
Полулященко Т. Л. МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ТЕХНІЧНИМ НАВИКАМ СПОРТИВНОГО ОРІЄНТУВАННЯ НОВАЧКІВ	39
Rudyk T. O., Sulima O. V., Polishchuk O. B. THE SPECIFITIES OF USING MODULAR RATING SYSTEM IN COURSE OF HIGHER MATHEMATICS.....	43
Снопкова О. В. ОСОБЛИВОСТІ ПЕДАГОГІЧНОГО СПІЛКУВАННЯ НА УРОКАХ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА.....	45
У Цзяньцінь МЕТОДИ ФОРМУВАННЯ УМІНЬ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ПІДЛІТКІВ У ПРОЦЕСІ ФОРТЕПІАННОГО НАВЧАННЯ	49
Ювченко Т. М. ТВОРЧИСТЬ ЯК СТИЛЬ ЖИТТЯ	52

Полулященко Т. Л.

старший викладач кафедри спортивних дисциплін

*Навчально-науковий інститут фізичного виховання і спорту
ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»
м. Старобільськ, Луганська область, Україна*

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ТЕХНІЧНИМ НАВИКАМ СПОРТИВНОГО ОРІЄНТУВАННЯ НОВАЧКІВ

Актуальність. Такі фахівці як М. Осадець, А. Слобожанінов, Т. Гнітецька та інші вважають, що спортивне орієнтування є доступним на будь-якому рівні фізичної підготовленості та велику роль відіграє у залученні молоді до занять фізичною культурою і спортом тим самим особливе місце посідає у формуванні здорового способу життя.

Фахівці вважають, що спортивного орієнтування яскраво демонструє наявність на змаганнях великої кількості вікових груп. Спортивне орієнтування має класифікацію, як за статевими та віковими ознаками, так і за спортивною кваліфікацією, тому участь у змаганнях спортсменів-початківців у разі поразки, не призводить до втрати мотивації до подальших занять [6, с. 121].

Ефективність підготовки спортсменів багато в чому пов'язано з пошуком шляхів оволодіння відповідними навиками. У спортивному орієнтуванні значну роль в структурі підготовленості спортсменів новачків відіграє навчання технічним навикам орієнтування на етапі початкової підготовки. Вивчення наукової та методичної літератури показало, що питанням початкового навчання новачків зі спортивного орієнтування приділяється недостатньої уваги. У зв'язку з цим є необхідним розробка методики навчання спортивному орієнтуванню новачків, яка оснований на послідовному формуванні компонентів здібності орієнтуватися у просторі.

Виклад основного матеріалу. Спеціалісти спортивного орієнтування вважають, що головна педагогічна задача технічної підготовки це навчання новачка «швидкому мисленню». Тобто тренування технічних прийомів та доведення їх від уміння до навичку [7, с. 395].

В методичній літературі з вікової психології звертають увагу на те, що в 10-13 років найбільш інтенсивно розвивається центральна нервова система: збільшується її пізнавальна здібність, здібність до оволодіння новими навиками, оволодіння конкретним матеріалом, який закріплюється у пам'яті з опорою на наглядні образи і міцно закріплюється [5, с. 71].

У розвитку сприйняття форми та простору значну роль відіграє вимірювальна діяльність це призводить до висновку, що початкове навчання техніки орієнтування повинно здійснюватись саме на місцевості з використанням вимірювання – чим кращий та чутливий образ, тим швидше і легше формується і навик та більш якісно формуються якості.

Тому під час розробки методики навчання навикам орієнтування на початковому етапі враховували три важливі позиції: 1. Навчання передбачало знання образів, де образ це знак карти; 2. Нові образи будувались на основі все наявних, причому їх формування повинно проходити з «живого спостереження» в процесі практичних тренувальних занять на місцевості; 3. Головний метод навчання це вимірювальна діяльність, так, як карта з орієнтування є проекцією місцевості і всі дії спортсменів пов'язані з тими чи іншими вимірами.

Дану методику було розроблено на основі використання принципу маршрутної зйомки місцевості. Тренувальні заняття починались з вивчення поняття масштабу, надавалися вправи на перекладання з того чи іншого масштабу в сантиметрах на відстань, метрах, і вправи навпаки – перекладання певних відстаней в сантиметри масштабу. Після добре засвоєних вище вказаних вправ новачкам пропонувалось порахувати скільки у кожного в 10м, 100м. поміщалося кроків; в подальшому на кожному тренуванні по 10-15хв. приділялось уваги на вправи з перерахуванням метрів в кроки і навпаки. І тільки після засвоєння подібних вправ можливо приступати до простої зйомці маршруту. Вимірювати шагами приміщення (клас), переводити їх в метри, а потім в сантиметри в масштабі 1:100 та намалювати план приміщення зі збереженням пропорцій стін в даному масштабі. Після чого вправи ускладнюються. Переходять до знімання плану будівлі, школи, кварталу. Таким чином, тренуючи просторову уяву новачків, поступово формуємо важливу якість новачка зі спортивного орієнтування, як почуття відстані.

Засвоєння та оволодіння вищевказаними вправами сприяє засвоєнню азбукою орієнтування – вивчення знаків спортивних карт. Це є важливим моментом який відрізняє запропоновану методику від загальноприйнятої.

Формування конкретного образу кожного умовного знаку карти повинно проходити не в приміщенні, а на території лісного масиву, де новачкам показується об'єкт, пояснюється його знак і пропонується простий масштаб, вимірявши кроками частину вказаного об'єкту (дорога, просіка, галявина тощо) та бажано замалювати та зафіксувати його в

сантиметрах даного масштабу. На початку навчання необхідно використовувати прості знаки, поступово пропонуючи більш складні.

З метою закріплення вивченого матеріалу образи об'єкту переведені за допомогою масштабу в знаки карти закріплюються шляхом багаторазових повторів. Тому проводячи наступні заняття є необхідною умовою, з метою ефективного вивчення, є повторення пройденого матеріалу. І тільки після чого приступати до вивчення нового матеріалу.

Таким чином формуються наступні важливі якості новачків у спортивному орієнтуванні а саме образно-уявне засвоєння знаків карти. Варто звертати увагу на те, що один знак на карті може відображати різні варіанти деталей місцевості, які не тільки мають одну назву, але й однаковий вид на карті. Важливо використовувати різні варіанти за рахунок планування різноманітних задач, вправ орієнтування на одній карті, місцевості, але обов'язково все супроводжувати рахунком кроків, переводом їх у відстань в метрах, які потім за допомогою масштабу треба переводити в сантиметри і по можливості замальовувати.

Після засвоєння новачками умовних знаків для спортивних карт і з допомогою опори на реальні об'єкти (з використанням вимірювальної діяльності) у них сформувалось правильні образно-уявні образи, відповідні знаки, необхідно переходити до навчання зв'язку між картою і місцевістю. Вчити як співвідносяться об'єкти на місцевості з об'єктами на карті, так, як основою поняття карт для дітей служить поняття «близькості» і взаємне положення – що рядом на карті, те й рядом на місцевості. Тому не варто починати навчання з пояснення «виду зверху» і проекції, а саме з міркувань взаємного положення об'єктів на карті і на місцевості.

Вихідна точка навчання карти є знання світу навколо себе. Необхідно вивчати взаємне розташування і форми об'єктів, а потім вже як вони відображаються на карті. Після чого можна переходити до задач пошуку об'єкта на місцевості, наявного на карті, запропонувати корегувати або намалювати найпростіші ділянки місцевості в умовних знаках використовуючи маршрутну зйомку.

Знайомство з пристроєм і роботою компасу, з обладнанням контрольного пункту дає можливість проводити елементарне орієнтування: зіркове або лінійне – за вибором. Окрім того, рекомендовано підбирати вправи, які створюють несподівані ситуації – проблеми для орієнтування, оскільки похибки в орієнтуванні неминучі, тому їх потрібно включати в процес навчання. Цим зменшиться внутрішнє напруження, привівши

очікування у відповідність з можливостями. Спортсмени-новачки повинні визнавати свої помилки без втрати впевненості у собі.

Дана методика дозволяє новачкам до кінця першого року навчання вільно долати дистанцію в заданому напрямі, у відповідності до вимог які пред'явленні до їх віку.

Швидкість і точність виконання технічних прийомів мають першорядне значення, так, як результати спортсмена з орієнтування залежить від швидкості переміщення по трасі. Необхідно постійно вести пошук засобів зниження кількості і тривалості технічних операцій на одиницю пройденого шляху. Цьому сприяє пропозиція і поради викладені в збірнику задач і вправ зі спортивного орієнтування Огороднікова Б., Моїсеєнков О., Приймаков Є..

Важливим є те, що спортсмени-новачки повинні обговорювати результати змагань з тренером, батьками, щоб вони розуміли, що іноді підсумки змагань бувають не завжди такими, як їм би хотілося.

Висновки. В процесі дослідження встановлено, що вказана вище методи і засоби навчання навикам орієнтування значно прискорили процес початкового вивчення топографії, швидше сформувався навик читання карт і місцевості та вирішення ситуаційних задач.

Аналіз впливу експериментальної програми на розвиток технічних навиків новачків показав, що в обох групах рівень їх підготовки достовірно покращився. Однак в кінці навчального року в експериментальній групі у юних спортсменів відмічено переважно по більшості досліджуваних показників: – визначення відстані (на 34%); – визначення відстані на карті (на 28%);- читання карт (95%); – робота з компасом (на 79%); – зорова пам'ять та переключення уваги (на 19%).

ЛІТЕРАТУРА

1. Галан Я. Сучасна система оцінки загальної і спеціальної підготовленості спортсменів-орієнтувальників / Я. Галан // Вісник Прикарпатського університету. Серія: Фізична культура. – 2010. – Вип. 11. – С. 102-109.

2. Левченко І. Б. Розробка уроків зі спортивного орієнтування / І. Б. Левченко, Л. І. Кравченко. – К., 2013. – 125 с.

3. Осадець М.М Використання засобів орієнтування у корекції психофізичного стану школярів середнього шкільного віку М.М. Осадець, А.А. Слобожанінов Чернівецький національний університет імені Юрія Федькович «Young Scientist» № 5(45) May, 2017 <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/5/28.pdf>.

4. Ребрина А. Вариативний модуль «Спортивне орієнтування» [Текст]: [навчальна програма з фізичної культури для загальноосвітніх навчальних закладів: 5-й клас] / А. Ребрина, Г. Коломоєць // Здоров'я та фізична культура. Шкільний світ. – 2013. – № 7. – С. 18-21.

5. Шкрамко Я. Я. Вплив спортивного орієнтування на працездатність дітей 11–12 років Я.Я. Шкрамко, Т. В. Гнітецька Молодіжний науковий вісник (2008).

6. Яковлів В. Спортивна орієнтація, відбір та формування техніко-тактичних навичок орієнтування на початковому етапі підготовки учнів 9–11 років / Яковлів В., Пронтішева Л., Яременко Л. // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві : зб. п.наук.

7. Khimenes K., Lynets M., Briskin Y., Pityn M., & Galan Y. (2016). Improvement of sportsmen physical fitness during previous basic training (based on sport orienteering material). *Journal of Physical Education and Sport*, 16(2), 392-396.

Rudyk T. O.

Candidate of Physical and Mathematical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Mathematical Physics

Sulima O. V.

Candidate of Physical and Mathematical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Mathematical Physics

Polishchuk O. B.

Candidate of Physical and Mathematical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Mathematical Physics

National Technical University of Ukraine

«Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute»

Kyiv, Ukraine

THE SPECIFICITIES OF USING MODULAR RATING SYSTEM IN COURSE OF HIGHER MATHEMATICS

The main goal of modular education is a such organization of studying process that would allow to adapt it in accordance with the individual skill of students and would improve their cognitive independence. One of the tools for realization of this system is rating control system.